

Пета недеља 13.04-16.04

Наставна јединица за 6 разред

Композитори у Србији чија смо дела слушали или свирали

Стеван Стојановић Мокрањац

Документарни филм о композитору <https://www.youtube.com/watch?v=QBY2NrHVhv4>

Стеван Стојановић Мокрањац је српски композитор и хоровођа. Рођен је 09.01.1856. године у Неготину, а преминуо је 28.09.1914. године у Скопљу. Право презиме му је Стојановић, а Мокрањац је надимак који је додао свом имену и презимену, добијеном по називу села из кога потиче – Мокрањ.

Прве контакте са музиком имао је у породичном кругу у коме се неговала народна песма. У родном месту је певао у црквеном хору. Одлази у Београд, у Гимназију. У другом разреду је добио виолину и по слуху научио да свира народне песме и игре које би чуо. Када је почео да иде на часове виолине, његовом наставнику се није свидео призивак мелодија које свира, јер су га подсећале на народне песме. Прекида часове виолине, али наставља часове музике – учи певање, ноте и упознаје хорску музику. Ту је, састављајући мелодије, заборављао да иде у школу и иако добар ђак, мора да напусти шести разред гимназије. Завршио га је годину дана касније, када је као једини гимназијалац постао члан Првог београдског певачког друштва. Уписује се на природно-математички одсек Велике школе, али га напушта због велике љубави према музици. Певачко друштво му је, видећи у њему наследника **Корнелија Станковића**, омогућило да оде на музичке студије у Минхен. Друштво је од тадашњег министра просвете тражило да узме Мокрањца као државног питомца и да му се додели стипендија за школовање, а од певачког друштва из Неготина да сав приход од „беседа и села” дају Мокрањцу и тиме потпомогну његово школовање. „Штета би била да овако даровит човек пропадне. Српска музика врло мало има радника који би као Срби осећали и разумевали музикални дух свога народа. Ми јоште немамо другог Корнелија, те препоручујемо Стеву Мокрањца за државног питомца. У исто време, Друштво моли да му државну стипендију датем јер, као што поменусмо, одиста би била штета да човек пропадне.” Стипендија је одобрена, али само за ту школску годину. Када се Мокрањац вратио из Минхена, покушао је да издејствује стипендију за још две године, али није успео. „Према својему плану ја

бих радије идућу годину да проведем у Риму, како би се могао боље упознати са италијанском музиком, а нарочито са начином како се у њих предаје и негује певање, јер је вештина певања у њих најразвијенија. Последњу годину провео бих опет у Немачкој. Зато понизно молим господина министра да при решавању има ово у виду.” Међутим, одговор је гласио де се новац више не шаље. Тако је Мокрањацу, пропала та школска година. Да не би дангубио, почео је да пише своје најзначајније композиције – **Руковети**. Стеван Мокрањац, убеђен да ће ипак добити потребан новац за наставак школовања, говорио је : „Не да се, али ће се дати.” И дало се. Годину дана касније, одобрава му се стипендија за одлазак у Рим „да на извору проучи музику и благољепије католичке цркве.” Претпоставља се да је разлог за одобравање стипендије било извођење његове Прве руковети, којом је министар био одушевљен. У Риму проводи годину дана и добија карактеристике од свог професора „... да је Мокрањац, у току шестомесечног рада под његовом дирекцијом, студирао вредно вокалну композицију и да је прибавио необичну добит пишући хорове за 4 и више гласова, каноне и фуге са тачношћу и ваљаним стилем.” После Рима, Мокрањац одлази на школовање у Лајпциг. Време које је провео тамо, значајно је и због тога што су у исто време тамо студирали и у Европи значајни композитори Артур Саливан, Едвард Григ и Фредерик Делијус. Тамо је написао нека од својих најзначајнијих дела – Опело, тебе Бога хвалим, Акатист, Херувимску песму (део Литургије)...

Његова музичка активност је била дугогодишња и разноврсна. Већ као афирмисани хоровађа певачког друштва Корнелије Станковић”, добија место диригента Београдског певачког друштва и на том месту остаје више од 20 година. Ово друштво под његовим вођством достиже висок уметнички ниво. Са њима је одржао пуно концерата и турнеја по Србији и другим јужнословенским земљама.

Радио је као наставник музике у Првој београдској гимназији и Богословији. Са својим пријатељима, **Станиславом Биничким** и Цветком Манојловићем, основао је прву музичку школу у Србији. Та школа данас носи име „Мокрањац”. Он је у њој био директор, али и професор. Утемељио је први гудачки квартет у Србији, који отворио врата камерној музици у Србији. Учествовао је у оснивању Удружења српских музичара, чији је и председник био, а изабран је и за дописног члана Српске краљевске академије (сада САНУ).

Његово стваралаштво је везано за хорску музику. Написао је неколико соло-песама, један комад са певањем и 5 фуга за гудачке инструменте, али је хорска музика била област којој припада скоро читав његов стваралачки опус. Ту су, на првом месту, 15 руковети, Приморски напеви, скерцо „Козар”, Литургија Светог Јована Златоустог, Опело, Акатист, 2 песме за Велики петак, 3 статије, Тебе Бога хвалим, Величаније Св.Сави...

Бавио се мелографијом по чему га можемо сврстати раме уз раме са Вуком Стефановићем Караџићем. Путовао је по Србији и записивао народне мелодије, црквене напеви и све што је имало везе са музиком. Остали су забележени записи народних мелодија са Косова, збирка Народне песме и игре са мелодијама из Левча, 2 збирке црквених напева (Осмогласник и Страно пјеније)... Сам Мокрањац је говорио да има око 160 народних песама које је записао на Косову и преко 300 песама из разних српских крајева. Често се дружио са песницима, који су му доносили песме из разних крајева. Песник Драгутин Илић му је донео 60 песама из Врања, а он је његову песму „Мирјана” уврстио у своју Четврту руковет.

Херувимска песма-<https://www.youtube.com/watch?v=tZXVTF7GSkA&t=19s>

Руковет- пета руковет <https://www.youtube.com/watch?v=787X0I2UihQ>

Осма руковет <https://www.youtube.com/watch?v=UgX2G9C9374>

Станислав Бинички

Станислав Бинички је српски композитор, диригент и педагог. Рођен је 27.07.1872. године у Јасики (место код Крушевца), а преминуо је 15.02.1942. године у Београду.

Бинички се сматра једним од највећих представника српске уметничке музике.

Прва музичка знања стекао је од Стевана Стојановића Мокрањца и Јосифа Маринковића, певајући у хору Обилић. За време студија на Филозофском факултету у Београду оснива Академско музичко друштво. Затим, после једногодишњег рада у гимназији у Лесковцу одлази у Минхен, где студира композицију и соло певање. Након завршених студија, вратио се у Београд, где је учествовао у развоју музичке и педагошке делатности. Постаје војни капелник и оснива први симфонијски Београдски војни оркестар и Музичку краљеве гарде којом лично диригује дуги низ година. Заједно са Мокрањцем и Костом Манојловићем оснива Српску музичку школу. Био је хоровођа многих певачких друштава и диригент Народног позоришта у оквиру кога је основао Оперу, чији је био први диригент и директор.

Читавог живота био је посвећен компоновању. Познат је по томе што је за своје композиције користио фолклорне мотиве. Његово најпознатије дело је, прва у српској музици, опера „На уранку”. Опера је у једном чину, на текст Бранислава Нушића. Премијерно је изведена 1904. године у Народном позоришту у Београду.

Аутор је већег броја композиција за војне дувачке оркестре: увертире „Из мог завијчаја”, циклуса народних песама у обради „На Липару”, циклуса Песме из Јужне Србије и Мијатовке, војних маршева од којих је најпознатији Марш на Дрину и Парадни марш. Сматра се да је најпознатији српски марш, Бинички посветио пуковнику Стојановићу, који је погинуо у Бици на Церу.

Компоновао је музику за бајку „Љиљан и оморика”, увертиру за Војновићев „Еквиноцио”, музику за позоришне комаде „Пут око света”, „Наход”, „Ташана” и др.

У његовој родној Јасици код Крушевца сваке године се одржава музичка манифестација Дани Станислава Биничког, у оквиру које су наступили многи угледни солисти и ансамбли.

Марш на Дрину https://www.youtube.com/watch?v=QaQV5WKVvnE&feature=emb_title

Ноћас нису сјале <https://www.youtube.com/watch?v=YQ48erYBSvQ>

Петар Коњовић

Документарни филм о композитору <https://www.youtube.com/watch?v=wWkNUcMXaHM>

Петар Коњовић је рођен 05.05.1883. године у малом војвођанском месту Чуруг. Преминуо је 01.10.1970. године у Београду.

Школовао се у Чуругу, Новом Саду и Сомбору где је стекао прва музичка знања. Затим одлази у Праг и учи музику на, чувеном, Прашком конзерваторијуму.

Радио је као хоровађа и наставник у Земуну, предавао је у Српској музичкој школи у Београду, био је инспектор за музику у Министарству просвете, био је директор Опере у Загребу, био је управник позоришта у Осиеку, Сплиту, Новом Саду и Загребу, био је професор Музичке академије у Београду, касније и ректор, био је редовни члан Српске академије наука и уметности (САНУ), као и управник Музиколошког института.

Извор Коњовићеве инспирације се налази у фолклору, а од младости окупиран вокалном музиком, као стваралац најчешће посеже за вокалним или вокално-инструменталним делима, у којима постиже и своја најбоља остварења. У целини узевши, његово се стваралаштво надовезује на Мокрањца, оца националне музике у Србији.

На подручју инструменталне музике, Коњовић није пружио много дела, али се међу њима истичу Симфонија c-moll, Јадрански капричо за виолину и оркестар, симфонијска поема „Макар Чудра”, два гудачка квартета и као његово најзначајније дело Симфонијски триптихон „Коштана”, састављен из инструменталних делова његове истоимене опере: интерлудија између I и II чина „Собина”, прелудиј V слике „Кестенова гора” и балетских нумера „Велика чочечка игра”.

Поред бројних хорова и соло песама, Коњовић је написао и пет опера: „Женидба Милошева”, „Кнез од Зете”, „Коштана”, „Сељаци” и „Отаџбина”.

Коштана, Велика Чочечка игра-<https://www.youtube.com/watch?v=RQd3jQ3ZXHo&t=113s>

Војвођански музичари 19-тог века <https://www.youtube.com/watch?v=J-ClkXMstnk&t=160s>

Задатак за ученике !

Прво одгледајте кратке документарне филмове о сваком композитору. Затим на постављеним линковима послушајте њихове најзначајније композиције. Ваш задатак је да у свеску напишете пар реченица о сваком композитору (на основу текста и документарног филма) и да као поднаслов ставите слушање музике и упишете композиције које сте послушали.

Радове шаљете на маил tamaravuksanovic86@gmail.com

Рок за предају радова је 24.04

Поздрав !